

Rolnummer : 23
Arrest nr. 23 van 25 juni 1986

In zake : de prejudiciële vraag gesteld door de Arbeidsrechtbank te Antwerpen bij vonnis van 20 juni 1985 in de zaak LAMBERT Jean-Marie tegen de N.V. LUMOPRINT ZINDLER.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit :

de Heren voorzitters J. DELVA en E. GUTT,
Mevrouw en de Heren rechters I. PETRY, F. DEBAEDTS, L. DE GREVE, L.P. SUETENS en D. ANDRE,

onder voorzitterschap van de Heer J. DELVA,

bijgestaan door de Heer griffier L. POTOMS,

heeft na beraad het volgende arrest gewezen :

I. FEITEN EN VOORAFGAANDE RECHTSPLEGING

J.M. LAMBERT was als handelsvertegenwoordiger in dienst bij de N.V. LUMOPRINT ZINDLER, waarvan de exploitatiezetel te Brussel-hoofdstad is gevestigd. Hij oefende zijn werkzaamheden uit in het Nederlandse taalgebied.

Met ingang van 1 maart 1982 werd hem opzegging betekend met een opzeggingstermijn van 18 maanden bij een in het Frans gestelde brief. Op 5 juli 1982 maakte J.M. LAMBERT wegens beweerde contractbreuk een einde aan de arbeidsovereenkomst.

Op 1 juni 1983 dagvaardde J.M. LAMBERT de N.V. LUMOPRINT ZINDLER voor de Arbeidsrechtbank te Antwerpen tot het betalen van het saldo van de verbrekingsvergoeding, het achterstallige gewaarborgde commissieloon en een uitwinningvergoeding. De N.V. LUMOPRINT ZINDLER vorderde bij tegeneis een verbrekingsvergoeding wegens wederrechtelijke contractbreuk.

Nadat de partijen over de zaak ten gronde hadden geconcludeerd, wees de Arbeidsrechtbank een tussenvonnis waarbij de heropening van de debatten werd bevolen "ten einde de partijen in de gelegenheid te stellen zich te beraden over het feit dat de opzegbrief van verweerster aan eiser werd opgesteld in de Franse taal wat mogelijk strijdig is met het taaldecreet van 19 juli 1973".

Nadat de partijen hierover hadden geconcludeerd, stelde de Arbeidsrechtbank in haar vonnis van 20 juni 1985 het bestaan van een conflict vast tussen enerzijds het voormelde decreet van 19 juli 1973, in zoverre dit bepaalt dat het van toepassing is op de natuurlijke personen en de rechtspersonen die geen exploitatiezetel in het Nederlandse taalgebied hebben doch er personeel tewerkstellen en anderzijds de artikelen 52 en 59 van de wetten betreffende het gebruik der talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, in zoverre die artikelen toepasselijk zijn op de private nijverheids-, handels- en financiebedrijven waarvan de zetel niet in het Nederlandse

taalgebied is gevestigd ten aanzien van hun personeelsleden die in het Nederlandse taalgebied tewerkgesteld zijn. Ten gevolge van deze vaststelling stelde de Arbeidsrechtbank een prejudiciële vraag aan het Hof.

II. DE RECHTSPLEGING VOOR HET HOF

De prejudiciële vraag is bij het Hof aanhangig gemaakt door indiening van een expeditie van voormelde verwijzingsbeslissing, ter griffie ontvangen op 25 juni 1985, overeenkomstig artikel 16 van de wet van 28 juni 1983 houdende de inrichting, de bevoegdheid en de werking van het Arbitragehof.

Bij beschikking van 26 juni 1985 heeft de voorzitter in functie de leden van de zetel van het Hof aangewezen overeenkomstig de artikelen 46, § 1, 48 en 49 van de organieke wet van 28 juni 1983.

Het bij artikel 58 van deze organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 24 augustus 1985.

De bij de artikelen 60 en 113 van dezelfde organieke wet voorgeschreven kennisgevingen zijn gedaan bij aangetekende brieven, ter post afgegeven op 23 augustus 1985 en aan de geadresseerden bezorgd op 26 en 27 augustus en op 2 september 1985.

De Vlaamse Executieve heeft op 18 september 1985 een memorie ingediend, de Executieve van de Franse Gemeenschap op 24 september 1985 en de Executieve van het Waalse Gewest op 25 september 1985.

Bij beschikking van 9 januari 1986 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest dient te worden gewezen verlengd tot 25 juni 1986.

Bij beschikking van 28 mei 1986 heeft het Hof beslist dat de zaak in staat is en heeft het de dag van de terechtzitting bepaald op 19 juni 1986.

Van deze beschikking is aan de partijen kennis gegeven en hun advocaten zijn van de datum van de terechtzitting in kennis gesteld bij aangetekende brieven ter post afgegeven op 29 mei 1986 en aan de geadresseerden bezorgd op 30 mei en op 2 en 3 juni 1986.

Ter terechtzitting van 19 juni 1986 :

zijn verschenen :

- Mr. P. VAN ORSHOVEN, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Vlaamse Executieve, Jozef II-sstraat 30, 1040 Brussel;

- Mrs. P. LEGROS en S. MOUREAUX, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Executieve van de Franse Gemeenschap, Kunstlaan 19 AD, 1040 Brussel;

- Mr. V. THIRY, advocaat bij de balie te Luik, voor de Executieve van het Waalse Gewest, Kunstlaan 19 H, 1040 Brussel;

hebben de rechters-verslaggevers, de Heer F. DEBAEDTS en Mevrouw I. PETRY, verslag

uitgebracht;

hebben Mrs. VAN ORSHOVEN, LEGROS en THIRY gepleit;

is de zaak in beraad genomen .

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 52 en volgende van de organieke wet van 28 juni 1983, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Arbitragehof.

III. IN RECHTE

A.1. De prejudiciële vraag is als volgt geformuleerd :

DE ARBEIDSRECHTBANK, (...)

"STELT VAST dat artikel 10 van het Decreet van de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap van 19 juli 1973 - (Decreet tot regeling van het gebruik der talen voor de sociale betrekkingen tussen de werkgevers en de werknemers, alsmede van de door de Wet en de verordeningen voorgeschreven akten en bescheiden van de ondernemingen) - strijdig is met artikels 52 en 59 van de Wetten betreffende het gebruik der talen in bestuurszaken gecoördineerd op 18 juli 1966, in zoverre sancties worden voorgeschreven wegens het gebruik van een andere taal dan het Nederlands door private-, handels- of financiebedrijven, waarvan de exploitatiezetel in Brussel-hoofdstad is gevestigd voor de in artikel 52 par.1 bedoelde bescheiden welke bestemd zijn voor het personeel dat die bedrijven in het Nederlands taalgebied tewerkstellen, - personeel, dat zowel Nederlands sprekend als Frans sprekend is en dat de vraag rijst van welke van beide, - van artikel 10 van het Decreet van 19 juli 1973 of van artikels 52 en 59 der Wet van 18 juli 1966, gecoördineerde Wetten op het gebruik der talen in bestuurszaken,- in huidig geval toepassing moet worden gemaakt.

Verwijst het ontstane prejudiciële geschil naar het Arbitragehof (...)"

A.1.b. Gelet op de bevoegdheid die aan het Hof is toegekend door artikel 15, § 1, van de organieke wet van 28 juni 1983, zal het Hof zich moeten uitspreken over de volgende vragen :

1) Schendt het decreet van 19 juli 1973 de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten, door te bepalen dat het ook van toepassing is op "de natuurlijke personen en rechtspersonen die personeel in het Nederlands taalgebied tewerkstellen" ?

2) Schendt artikel 52 van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten, door te bepalen dat de private nijverheids-, handels- en financiebedrijven waarvan de exploitatiezetel gelegen in het tweetalige gebied Brussel-hoofdstad, het Nederlands dienen te gebruiken voor bescheiden die bestemd zijn voor Nederlandssprekend personeel en het Frans wanneer zij bestemd zijn voor Franssprekend personeel ?

3) Mocht geen van beide normen door bevoegdheidsoverschrijding zijn aangetast, is het

conflict tussen deze normen dan een conflict als bedoeld in artikel 15, § 1, b, van de organieke wet van 28 juni 1983 en zo ja, hoe dient dit conflict te worden opgelost ?

A.2. De Vlaamse Executieve heeft op de zitting van 19 juni 1986 afstand gedaan van de in haar memorie ontwikkelde argumenten met betrekking tot het decreet van 19 juli 1973, haar standpunt m.b.t. de gecoördineerde wetten op het taalgebruik in bestuurszaken bevestigd en heeft voor het overige verwezen naar de rechtspraak van het Hof.

A.3. De Executieve van de Franse Gemeenschap heeft op dezelfde zitting afstand gedaan van de in haar memorie ontwikkelde argumenten en heeft gevraagd dat toepassing zou worden gemaakt van de gecoördineerde wetten op het taalgebruik in bestuurszaken.

A.4. De Executieve van het Waalse Gewest heeft op dezelfde zitting verwezen naar de rechtspraak van het Hof en heeft daardoor impliciet afstand gedaan van de stelling die ze in haar memorie had verdedigd.

Over het decreet van 19 juli 1973.

B.1.a. Het decreet van de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap van 19 juli 1973 regelt het gebruik van de talen voor de sociale betrekkingen tussen de werkgevers en de werknemers, alsmede voor de door de wet en de verordeningen voorgeschreven akten en bescheiden van de ondernemingen.

B.1.b. Bij arrest van 30 januari 1986 heeft het Hof uitspraak gedaan over een verzoek tot vernietiging van het decreet van 19 juli 1973, ingesteld door de Executieve van de Franse Gemeenschap.

Het Hof heeft met name geoordeeld dat in artikel 1, eerste lid, van het decreet de woorden "of die personeel in het Nederlandse taalgebied tewerkstellen" moesten worden vernietigd wegens schending van de regels die door artikel 59bis, § 3 en § 4, van de Grondwet zijn vastgesteld m.b.t. de materiële en de territoriale bevoegdheid van de Gemeenschapsraden.

B.1.c. Op grond van artikel 7, § 1, van de organieke wet van 28 juni 1983 hebben de door het Hof gewezen vernietigingsarresten een absoluut gezag van gewijsde vanaf hun bekendmaking in het Belgisch Staatsblad. De vernietiging heeft bovendien terugwerkende kracht, zodat de vernietigde norm of het vernietigde gedeelte van de norm geacht wordt nooit te hebben bestaan.

Hieruit volgt dat het gedeelte van de prejudiciële vraag dat betrekking heeft op dit onderdeel van het decreet van 19 juli 1973 zonder voorwerp is.

Over de gecoördineerde wetten.

B.2.a. Sinds de inwerkingtreding van artikel 59bis van de Grondwet zijn de gecoördineerde wetten op het taalgebruik in bestuurszaken van kracht gebleven :

- enerzijds in het Franse en in het Nederlandse taalgebied, met uitzondering van de in artikel 59bis, § 4, tweede lid, van de Grondwet beoogde gemeenten, diensten en instellingen, zolang ze niet door decreten vervangen waren.

- anderzijds in het tweetalige gebied Brussel-hoofdstad, het Duitse taalgebied, en de in artikel

59bis, § 4, tweede lid, van de Grondwet, beoogde gemeenten, diensten en instellingen, zolang ze niet door nieuwe nationale wetten vervangen worden.

Immers, de Gemeenschapsraden regelen, met uitsluiting van de nationale wetgever, ieder wat hem betreft, de materies van artikel 59bis, § 3, van de Grondwet, voor hun territoriaal bevoegdheidsgebied als bepaald door artikel 59bis, § 4, tweede lid van de Grondwet; de nationale wetgever oefent dezelfde materiële bevoegdheid uit in het tweetalige gebied Brussel-hoofdstad, het Duitse taalgebied en voor de in artikel 59bis, § 4, tweede lid, van de Grondwet beoogde gemeenten, diensten en instellingen die niet onder de bevoegdheidssfeer van de decretale wetgever ressorteren.

B.2.b. Het Hof is niet bevoegd om te oordelen of de Grondwet voor de inwerkingtreding van artikel 59bis ervan, aan de nationale wetgever de mogelijkheid bood om het taalgebruik in de sociale betrekkingen te regelen. Alsdan was er immers slechts één wetgever; de bevoegdheid van het Hof hangt in wezen samen met de grondwettelijke grenzen van de respectieve bevoegdheden van verscheidene wetgevers.

B.2.c. Uit het arrest van het Hof van 30 januari 1986 vloeit voort dat de nationale wetgever zijn bevoegdheid niet heeft overschreden door in artikel 52 van de gecoördineerde wetten de exploitatiezetel van de werkgever als lokalisatiecriterium te gebruiken.

Het door hetzelfde artikel aan de werkgevers die hun exploitatiezetel te Brussel-hoofdstad hebben, opgelegde bijkomende criterium van de door de werknemer gesproken taal, is met geen enkele grondwetsbepaling strijdig.

Om deze redenen,

Het Hof,

zegt voor recht :

1. Ten gevolge van het arrest van het Hof van 30 januari 1986 waarbij in artikel 1, eerste lid, van het decreet van 19 juli 1973 "tot regeling van het gebruik van de talen voor de sociale betrekkingen tussen de werkgevers en de werknemers, alsmede van de door de wet en de verordeningen voorgeschreven akten en bescheiden van de ondernemingen" de woorden "of die personeel in het Nederlandse taalgebied tewerkstellen" worden vernietigd, is de prejudiciële vraag zonder voorwerp in de mate dat ze betrekking heeft op dit onderdeel van voormeld decreet;

2. Artikel 52 van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken houdt geen schending in van de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 55 van de organieke wet van 28 juni 1983, op de openbare terechtzitting van 25 juni 1986.

De griffier,
Lucien POTOMS

De voorzitter,
Jan DELVA